ธรรมะ...คุณแม่อาจารย์

ภัยชีวิต

ภัย คือ ความปรากฏขึ้นที่เป็นสิ่งน่ากลัว และทำความเสียหายให้เกิด

ชีวิต คือ ความเป็นอยู่ของเรา และเขา (มนุษย์ สัตว์ และสิ่งอื่นๆ)

ภัยชีวิต คือ ความปรากฏขึ้นที่เป็นสิ่งน่ากลัว และทำความเสียหายให้เกิดแก่ชีวิตของเราและเขา

ภัยที่ปรากฏมีอยู่ให้เห็นตามธรรมชาติ เช่นเป็นต้นว่า

๑. ฉาตกภัย (ความอดอยาก)

๒. ทุพภิกขภัย (สินค้าอุปโภคบริโภคแพงเกินจริง)

๓. วาตภัย (พายุเข้า)

๔. อัคคีภัย (ไฟไหม้)

๕. อุทกภัย (น้ำท่วม)

๖. โจรภัย (โจรขโมยชุกชุม)

ภัยทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ย่อมทำความเสียหายให้แก่ชีวิต และทรัพย์สินของผู้ที่ประสบเหตุในที่นั้นๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ใครๆ ไม่ต้องการให้เกิด แต่เมื่อถึงคราวที่ภัยเหล่านี้จะเกิดก็ไม่มีผู้วิเศษท่านใดยับยั้งได้ เพราะใดๆ ในโลกนี้ล้วนมีเหตุเกิดทั้งสิ้น

เหตุหรือปัจจัยของภัยทั้งหลายทั้งปวง ล้วนมีมนุษย์หรือคนเรากันเองนี่แหละ เป็นผู้ทำให้เกิดขึ้นเพราะเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ เป็นเผ่าพันธุ์ที่ไม่มีสิ่งมีชีวิตอื่นๆ จะทำลายล้างให้สูญสิ้นได้ เว้นเสียแต่มนุษย์ด้วยกันเอง

เพื่อให้เห็นภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน จะกล่าวถึงภัยชีวิตสักเรื่องหนึ่ง คือ อุทกภัย (น้ำท่วม) อธิบายให้เห็นว่าทำไม ? น้ำจึงท่วม และเมื่อเข้าใจในข้อนี้แล้ว ในภัยอื่นๆ ก็จะเข้าใจชัดเจนได้ เพราะไม่มีเหตุที่แตกต่างกัน จะแตกต่างกันก็เพียงเวลา สถานที่ และความเกิดขึ้นของภัยแต่ละประเภท

น้ำท่วม

ทำไม? น้ำจึงท่วม

คำถามธรรมดาอย่างนี้ ไม่ยากในการที่จะตอบ โดยสิ่งที่ปรากฏคือน้ำท่วมเพราะฝนตกลงมามาก และตกติดต่อกันหลายวันหลายคืน บางพื้นที่ก็สามวัน บางพื้นที่ก็ห้าวัน บางพื้นที่ก็เจ็ดวัน หรือบางพื้นที่ไม่มีฝนตก แต่อยู่ตอนใต้ของพื้นที่ที่มีฝนตกชุก น้ำที่ไหลหลากมาจากตอนเหนือก็เข้ามาท่วมพื้นที่ หรือมีคำตอบอื่นๆ อีกเช่น

- พายุเข้า
- ป่าถูกทำลาย
- ระบายน้ำไม่ทัน
- น้ำเหนือหลากน้ำทะเลหนุน
- และอื่นๆ

เป็นคำตอบที่ไม่มีสิ้นสุด แล้วแต่เหตุเฉพาะหน้า ที่ปรากฏขึ้นมาเป็นคำตอบ ซึ่งคำตอบที่เห็นนี้เป็นคำตอบภายนอก และเป็นคำตอบโดยอ้อม ไม่ใช่เป็นคำตอบโดยตรง เมื่อคำที่ตอบไม่ตรงประเด็นปัญหาก็ไม่ยุติ และยังจะเป็นปัญหาต่อไป

ภาพที่เห็นน้ำท่วม น้ำท่วมอะไร? นี่ควรตั้งเป็นคำถามก่อน

คำตอบ ภาพที่เห็นเป็นสัตว์ ที่ สิ่งของถูกน้ำท่วม

ความจริงก่อนที่จะเกิดภาพน้ำท่วมสัตว์ ที่ สิ่งของ น้ำท่วมอะไรก่อน?

คำตอบนี้จะตอบอย่างไร และคำตอบนี้เมื่อตอบแล้ว ต้องเป็นคำตอบโดยตรงคือ เป็นคำตอบจริงๆ และต้องตรงกับคำตอบที่กล่าวมาแล้ว เนื้อความนี้จะอธิบายต่อไป

ก่อนที่จะเกิดภาพน้ำท่วมสัตว์ ที่ สิ่งของนั้น น้ำท่วมที่ใจของมนุษย์หรือคนก่อน ถ้ากล่าวค้างไว้เช่นนี้ คงไม่พ้นข้อครหาของบัณฑิตทั้งหลายเป็นแน่ เพื่อเปลื้องข้อครหาของท่านผู้รู้ จะยกกระแสแห่งห้วงน้ำ ที่ปรากฏเป็นพุทธฎีกามากล่าวอ้างคือ โอฆะ ๔ ประการ มี

๑. กาโมฆะ (ห้วงน้ำคือกาม)
๒. ภโวฆะ (ห้วงน้ำคือภพ)
๓. ทิฏโฐฆะ (ห้วงน้ำคือทิฏฐิ)
๔. อวิชโชฆะ (ห้วงน้ำคืออวิชชา)

มนุษย์มีสองสิ่งที่ประกอบอยู่ด้วยกัน คือ **กายและใจ** กายเรียกได้ว่า "เป็นที่อาศัย" เปรียบได้ด้วยเรือน ใจเรียกได้ว่า "เป็นผู้อาศัย" เปรียบได้ด้วยเจ้าของเรือน และมีคำถามต่อไปว่า "เรือนกับเจ้าของเรือน" ความจริงแล้วใครอาศัยใคร? และใครสำคัญกว่าใคร?

คำตอบก็คือ ดูเหมือนว่าเจ้าของเรือนต้องอาศัยเรือน และเรือนก็มีความสำคัญต่อเจ้าของเรือน แต่ความจริงแล้ว ไม่มีใครอาศัยใคร ไม่มีใครสำคัญกว่าใคร เป็นเพราะมีองค์ประกอบเหตุ เรือนจึงถูกสร้างขึ้น คนสร้างเรือนก็เข้าใจผิดไปว่าเป็นเจ้าของเรือน

เนื้อความในคำตอบนี้ ทำความเข้าใจยากสักหน่อย แต่จะเข้าใจชัดเจน เมื่อทำใจให้ว่างเปล่าจนเกิดความสว่าง นิ่ง สงบ และต่อแต่นั้นก็จะเข้าใจ เนื้อความที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมด โดยมีถ้อยคำที่จะกล่าวต่อไปนี้ เป็นเครื่องถ่ายทอด

"น้ำท่วมใจก่อน" เป็นคำกล่าวไม่ผิด เพราะใจที่เอ่อล้นด้วยห้วงน้ำคือ กาม ภพ ทิฏฐิ และอวิชชา ย่อมทำความเสียหายให้หาที่สุดมิได้

กาม คือ ห้วงน้ำแห่งความต้องการที่ปรารถนาไม่มีขอบเขต

ภพ คือ ห้วงน้ำแห่งความมีความเป็นที่ไม่มีขอบเขต

ทิฏฐิ คือ ห้วงน้ำแห่งความคิดความเห็นที่ผิดคลาดเคลื่อน

อวิชชา คือ ห้วงน้ำแห่งความโง่รู้ไม่เท่าเข้าไม่ถึง

กล่าวโดยการทำโยนิโสมนสิการ พิจารณาตามความเป็นไปของชาวโลกในปัจจุบัน จะเห็นว่าส่วนมากผู้คนทั้งหลาย น้ำท่วมใจจะหมดโลกสันนิวาสใบนี้แล้ว คำกล่าวเช่นนี้ใช่ว่าจะแกล้งกล่าว หรือมองโลกในแง่ร้ายก็หามิได้ แต่กล่าวจากสิ่งที่ปรากฏภาพลักษณ์ที่เป็นไป

ใจของคนที่ถูกห้วงน้ำแห่งความต้องการปรารถนาไม่มีขอบเขต ไหลหลากมาขังท่วมเอ่อล้น ย่อมเบียดเบียน ทำลายคนด้วยกัน รวมไปถึงสิ่งมีชีวิตอื่นๆ และธรรมชาติ เพื่อให้สมประสงค์คือ บรรลุแก่อำนาจความปรารถนาแห่งตน

ใจของคนที่ถูกห้วงน้ำแห่งความมีความเป็นท่วมทับ เกิดความมั่วเมาในสิ่งที่มีสิ่งที่เป็นนั้น ย่อมเบียดเบียนคนด้วยกัน ทำลายคนด้วยกัน รุกลามไปถึงสิ่งมีชีวิตอื่นๆ รวมไปถึงธรรมชาติ

ใจของคนที่ถูกห้วงน้ำแห่งความเห็นผิด คลาดเคลื่อนท่วมท้น เกิดความเข้าใจผิดไปจากความถูกต้อง จะมองเห็นคนด้วยกันไม่เป็นคน จะมองเห็นสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เป็นเหยื่อ และจะมองเห็นธรรมชาติเป็นศัตรู

ใจของคนที่ถูกห้วงน้ำแห่งความไม่รู้เข้าท่วมทับ ย่อมหลงอยู่กับอดีต และเพ้อถึงอนาคตอันว่างเปล่า มองไม่เห็นปัจจุบันขณะ ซึ่งเป็นความจริงที่ควรใฝ่คว้า ย่อมจะทำลายตนเอง และผู้อื่น เพราะไม่รู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ และสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

ด้วยถูกห้วงน้ำทั้ง ๔ ประการ ท่วมทับจนเอ่อล้น ดวงใจหรือดวงจิตที่มีก้อนกายนี้ เป็นดั่งเรือนที่อาศัย ย่อมไม่คิดทำกิจอันใดให้เกิดประโยชน์แก่เรือน คือก้อนกายนี้ได้ และผลลัพธ์ที่จะได้รับคือความเดือดร้อน อันเกิดจากการถูกกระทำคืน ซึ่งเป็นผลที่ตนได้ทำไว้ต่อกันและกันเป็นต้นว่า

- เคยทำความล่วงเกินทางกายกรรม วจีกรรม และมโนกรรมต่อคนหรือมนุษย์ด้วยกัน ก็ย่อมจะได้รับผลแห่งความล่วงเกินนั้นในภายหลัง โดยที่มีมนุษย์หรือคนเป็นต้นเหตุแห่งโทษล่วงเกินนั้นๆ
- เคยทำความล่วงเกินต่อสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในภายหลังสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นก็จะมาทวงคืน โดยเป็นเหตุให้โทษล่วงเกินปรากฏผล
- เคยทำความล่วงเกินต่อธรรมชาติ เช่น ตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งเป็นต้นน้ำลำธาร และซึมซับน้ำคราวที่มีฤดูน้ำหลาก ภายหลังเมื่อน้ำมาก็จะเกิดอุทกภัย เช่น เหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้เป็นต้น

และภัยอื่นๆ มี

- ภัยความอดอยาก
- ภัยสินค้าอุปโภคบริโภคแพงเกินจริง
- ภัยพายุ
- ภัยไฟไหม้
- ภัยโจรขโมยชุกชุม

ย่อมเกิดขึ้นเพราะห้วงแห่งโอฆะ คือ น้ำ อันได้แก่

- กาม
- ภพ
- ทิฏฐิ
- อวิชชา

ห้วงน้ำใหญ่ทั้งสี่นี้ ย่อมท่วมทับใจของหมู่สัตว์ทั้งหลาย โดยเป็นเหตุให้เกิดภัยตามที่กล่าวแล้วข้างต้น และเมื่อกล่าวไปแล้ว ภัยเช่นนี้บางคราวยังพอที่จะบรรเทาได้บ้าง เพราะเป็นภัยที่เกิดขึ้นในบางกาลเท่านั้น แต่ยังมีภัยที่เกิดจากสาเหตุเดียวกันนี้ ซึ่งไม่มีคราวใดที่จะบรรเทา หรือป้องกันได้เลย เพราะเป็นภัยที่เกิดขึ้นตลอดกาลเป็นนิตย์คือ

- ชาติภัย
- ชราภัย
- มรณภัย

บัณฑิตทั้งหลายจงฝึกคน เพื่อวิดห้วงน้ำใหญ่ทั้งสี่นี้ให้แห้งขอด ก็จะพ้นเสียซึ่งความมีภัย และจะปลอดภัยสุขเกษม ปราศจากทั้งภัยที่เกิดในกาลบางคราว และทั้งภัยที่เกิดขึ้นตลอดกาลเป็นนิตย์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงมีพระดำรัสตรัสเป็นอุบาย ให้ปฏิบัติเพื่อกำจัดภัยไว้ว่า

วนํ ฉินฺทถ มา รุกขํ วนโต ชายเต ภยํ
เฉตฺวา วนํ วนฏฺฐญฺจ นิพฺพนา โหถ ภิกฺขโว ฯ

"จงตัดป่า (แต่) อย่าตัดต้นไม้ (เพราะ) ภัยย่อมเกิดจากป่า
ครั้นตัดป่าและวัชพืชที่อยู่ในป่าแล้ว ก็จะอยู่ปราศจากป่า (ซึ่งเป็นแดนเกิดแห่งภัย)"

ป่า ทรงพระประสงค์ถึง **ราคะ โทสะ และโมหะ**
ภัย ทรงพระประสงค์ถึง **ชาติ ชรา และมรณะ**
วัชพืช ทรงพระประสงค์ถึง **กรรมกิเลสที่เป็นผลของราคะ โทสะ และโมหะ**
ห้วงน้ำ ทรงพระประสงค์ถึง **กาม ภพ ทิฏฐิ อวิชชา**

** ** ** ** **